

SVENS BIBELOVERSIGT - JOELS BOG

Bogens hvem, hvad, hvor:

Joels Bog hører til den sektion i Bibelen, som bliver kaldt de små profeter. Bogens budskab fokuserer på Herrens Dag, dagen hvor Gud endeligt griber ind i verden og genopretter sit Rige.

Joels budskab taler ikke alene til hans samtid, men også til perioden omkring Jesu første komme, så vel som tiden op til hans genkomst. På denne måde er Joels bog et meget godt eksempel på den spændvidde, der findes i bibelsk profeti.

Forfatter:

Bortset fra hvad der kan udledes af bogen, er der ikke supplerende detaljer om Joel i Bibelen. Alt tyder på, at han tilhørte en troende familie, i det hans fars navn, Petuel, bliver fremhævet (1:1).

Bogens positive referencer til tempeltjenesten (2:2,15,32; 3:1,6,8, 16-20; 4:5,17) kunne tyde på at han var tempelprofet (2 Kr 20:14-19; Sl 81: 9-17; 95:8-11), men ikke præst (1:13-14; 2:17).

Tidspunkt:

Blandt teologer er der meget divergerende opfattelser af tidspunktet for Joels tjeneste. Nogle argumenterer for at han virkede før eksilet (587 f.kr.) andre for tiden efter (539 f.kr.).

Meget taler for at Joel var den første af alle Israels skriveprofeter og at han virkede i Juda efter kuppet mod dronning Atalja (835 f.kr.), i perioden hvor præster og folkets ældste havde formynderiet, mens kong Joash stadig var for ung til at styre (2 Kong 11-12). Det 9. årh. f.kr. så optakten til en ny periode af invasioner i mellemøsten fra storrigerne Assyrien, Babylon og Persien.

Joels profeti varsler dette, men han sætter hverken navn på storrigerne eller referer til Jerusalems ødelæggelse hvilket tyder på, at han skrev før disse ting skete.

Referencen til "jonerne" (grækerne, 4:1-8) kunne bruges som argument for, at han skrev efter eksilet, hvor dette folk var dominerende, men Jones er blot et andet navn for det kendte oldtidsfolk "Javan" (1 Mos 10:2).

Selve tidspunktet for Joels tjeneste ændrer ikke noget ved vores forståelse af hans profeti. Det betyder dog noget for, om Joel havde evner til at forudsige fremtiden, som fx de store invasioner, samt om han skal opfattes som den banebrydende profet, der gav Israel nye profetiske begreber og udtryk. (Fx: "Herrens dag" 1:15. Se også 4:10 med Es 2:4; Mika 4:3 og 4:16 med Am 1:2; Jer 25:30).

Motiv:

Naturkatastroferne i form af en massiv græshoppeplage og altomfattende tørke danner rammerne for bogen og blev tolket af Joel, som Guds dom over Israel. De varslede dog en endnu mere frygtelig rædsel, dommedagen, hvor Gud vil dømme alle verdens nationer ved sin fuldkomne retfærdighed.

Joel bruger anledningen til at kalde Juda til anger og omvendelse. Hans udgangspunkt er, at Gud foruden at være fuldkommen retfærdig også er en nåderig Gud, som ønsker at genoprette synderen og forny ham til liv og tjeneste

Bogens opbygning:

1:1-2:17	Guds dom over Juda, en forsmag på "Herrens dag".
1:1	Profeten Joel
1:2-14	Joel kalder til årvågenhed og anger.
1:15-20	Herrens frygtelige dag fører til at Joel bønfaller Gud.
2:1-11	Græshoppeplagen er et tegn på Guds tugtende dom.
2:12-17	Joel kalder til bod, omvendelse og angerfuld bøn.
2:18-27	Gud frelser Juda, en forsmag på "Herrens dag":
2:18-27	Gud genopretter og velsigner Juda efter naturkatastrofen.
3:1-4:21	Dommedag - "Herrens store og frygtelige dag":
3:1-5	Helligånden vil en dag blive udgydt over Guds folk.
4:1-16	Dommedag betyder dom og straf over Guds fjender.
4:17-21	Dommedag betyder frelse og velsignelse for Guds folk.

Bogens indhold:

Guds opgør med oprørske mennesker.

Joels profeti er en af de korteste bøger i Bibelen, men også en af de mest hjerteborende. Som profetisk skrift begyndte den en ny profetisk stilart og var med til at sætte en standard for profetisk litteratur mht. form og indhold.

Dens budskab vedrører ikke kun profetens samtid men også kommende slægter. "Herrens dag" i Joels profeti viser sig at omhandle tre faser, først i hans egen samtid (kap. 1-2), dernæst i slægterne omkring Messias første komme (kap.3) og endeligt i slægten, der oplever dommedag (kap. 4).

Perspektivet imellem disse faser kan først forklares når man har indsigt i NT lære, og for Joel flyder alle tre sammen som et massivt indgreb. For ham var det ligesom at stå foran et bjergterræn, hvor det er umuligt at bedømme afstanden mellem de enkelte bjergkæder og tinder, fordi han ser det hele forfra.

I. Herrens dag – den uundgåelige og altomfattende dom.

En umiddelbart forestående tilintetgørelse fra en massiv græshoppeplage (1:4-7; 2:2-9) på frem-march fra nord (2:20), varslede Guds dom over Juda (2:10-11).

Guds folk var i en frafalden tilstand karakteriseret af nydelsessyge og åndelig sløvhed (1:5; 2:13) og de stod nu overfor Guds tugtende dom (1:15; 5 Mos 28:38).

Men Israels Gud var ikke kun dommens Gud, han var også nåderig, og derfor var der stadig håb (2:13; 2 Mos 34:6-7; 1 Kong 8:23-61).

Indtrængende kaldte Joel folket til bod og ægte omvendelse (1:5,8,13; 2:12-17), så de kunne modtage Guds tilgivelse og blive genoprettet.

II. Herrens dag – Guds genoprettende velsignelse.

Gud gensvarer folkets oprigtige omvendelse, ved at tilintetgøre græshoppeplagen og sende regn (2:20-24). Den fornyede frodighed fjernede alle plagernes ødelæggende spor (2.25-27).

III. Herrens dag – store og frygtelige dag.

Guds indgreb i dom og frelse varsler om hans fremtidige indgreb. Hans timelige velsignelser til Joels slægt, varsler om den fremtidige udgydelse af Heligånden over kommende slægter, der på lignende måde vil påkalde og hengive sig til Gud (3:1-5). Hans truende dom igennem plagerne, varsler hans endelige retfærdige opgør med alle hans fjender på dommedag (4:1-17). Efter dette indgreb vil han genoprette sit Rige på jorden, et rige hvor han selv vil være til stede og bringe evige velsignelser over skaberværket (4:18-21).

Bogens temaer:

Det vigtigste tema i Joels Bog er advarselen om Guds kommende retfærdige dom over verden. Samtidig udgår der et evangelisk kald, der fortæller om muligheden for at omvende sig og begynde igen i et nyt, levende og retmæssigt forhold til Gud. Det er en bog for alle, der føler sig truet af trængsler i verden, og den opfordrer dem til at søge hjælp hos Gud, der har magt og kontrol over alle ting.

Guds retfærdige karakter betyder at han må gribe ind over for synd og uret (4.1-3).

Han vil gøre dette endegyldigt på "dommedag", men allerede nu griber han tugtende ind i verden. Græshoppeplagen og tørken, der stod til at udrydde Judas landbrug, var ikke bare en naturkatastrofe, men var eksempler på Guds dom (2:10-11).

Når Gud tugter, gør han det for at opdrage i retfærdighed og give mennesker en anledning til at omvende sig, og komme ind i et retmæssigt forhold til ham (3:5; Hebr 12:7-13).

Gud er ligeså barmhjertig som han er retfærdig (2:13b) og han ønsker at alle mennesker skal frelses, og derfor kalder han mennesker alle vegne til at omvende sig (ApG 17:30; 1 Tim 2:4).

Gud bedømmer om omvendelsen er ægte og ikke bare en overfladisk bekendelse (2:13a; Sl 51). Hvis ikke det kommer fra hjertet, står dommen ved magt (Es 29:13-14).

Til gengæld når omvendelsen er ægte, er Gud overvældende nådig til at bringe fuldstændig genoprettelse (2:18-27).

Jøderne holdt faste som et ritual hvert år under Den Store Forsoningsdag og på 4-5 andre dage (3 Mos 16:29; Est 9:1; Zak 8:19), men i Joels Bog var det en

stor trængsel, der blev anledningen. Oftest blev faste praktiseret af enkeltpersoner, for at angre synd og udtrykke sin nød overfor Gud (2 Sam 12:16-23; Dan 9:3).

Under store samfundsmæssige kriser blev faste et fællesanliggende (1.14; 2: 15; Dom 20:26; Est 4:16; Jon 3:4-5). Sammen med faste fulgte der fællesbøn (1:19; 2:17) og afhængig af anledningen, blev denne udtrykt som højlydt klage og gråd (1:5,8,13).

Bibelen understreger, at faste kun efterlader indtryk hos Gud, når den bygger på ægte personlig hengivenhed. Gud afviser al skuespil, alle forsøg på at købe sig til hans gunst og score religiøse point overfor andre (Es 58:3-12; Jer 14:12 Matt 6:16-18; 23:1-31).

Foruden bøn, var der også andre bodshandlinger, der nogle gange fulgte med faste, så som at sønderrive klæder og klæde sig i sæk og aske (1.8,13; 2:13; Est 4:1-2).

Fem gange kommer udtrykket "Herrens dag" i Joels Bog (1:15; 2:1,11; 3:4; 4:14). Udtrykket vidner om, at Gud er absolut Herre over alt og alle. Han overstyrer alle begivenheder, og en dag skal alle nationer og alle mennesker svare ham personligt for deres handlinger (4:1-2).

Men "Jahves dag" handler ikke kun om dom, det handler også om de undertryktes oprejsning, uretfærdighedens godtgørelse og genoprettelse af Paradis på jorden (4:18-21).

Baggrundsinformation:

Jahves profetiske ord:

Indledningen: "*Herrens ord som kom til Joel*", bliver gentaget med lignende ord hos de fleste profeter der fulgte efter Joel (Se Jer 1:2; Hos 1:1; Jon 1:1; Mika 1:1; Sef 1:1; Hagg 1:1; Zak 1:1; Mal 1:1).

Profetisk tale vidner om, at Gud er aktivt involveret i verden og at han ønsker at tale med mennesker, for at få dem til at forstå og følge hans vilje. Gud har kommunikeret med mennesker siden skabelsen og i begyndelsen uden nogen hindringer for samtalen (1 Mos 3:8-13).

Syndefaldet førte til åndelig adskillelse, og uden Guds indgreb ville mennesker for evigt være afskåret fra hans nærvær. I sin nåde valgte Gud at bryde denne adskillelse, og begyndte at opsøge mennesker for at frelse dem. En af måderne han har gjort

det på, var at tale til mennesker igennem profeter, som han udrustede med sin Hellige Ånd.

Profeterne fornemmede Guds røst i deres indre og gav hans budskab videre til andre, enten i taleform (fx Samuel, Elias) eller i skriftform (fx Joel, Esajas).

Joel forudså en dag hvor Helligånden ville bringe Guds profetiske nærhed til alle troende. Hver enkelt troende vil komme til at fornemme Guds nærhed, hans sandhed og vilje (3:1-5; 4 Mos 11:29; ApG 2:16-21; 1 Joh 2:20).

Denne oplevelse vil være en forsmag på den dag, i Guds Rige hvor samtalen med Gud vil blive fuldkommen igen (Åb 21:22-27).

Guds sande profeter var kendetegnet ved, at de levede efter Guds vilje, gjorde sig til et med hans budskab og aldrig gik udover det, som Gud havde sagt (1:19-20; 2:1; 5 Mos 13:1-6; 18:9-22; Jer 23:16-40).

Hos skriveprofeterne blev profeten udrustet til at gengive Guds budskab ufejlbarligt i skriftform og på denne måde opstod de Bibelske skrifter (2 Tim 3.16; 1 Pet 1:10-12; 2 Pet 1:19-21).

Foruden selv at være modtagere af åbenbaringer, var Profeterne også teologer, der brugte Skrifterne til at understrege deres budskab. (Se 2:13 med 2 Mos 34:6; Sl 86:15).

Yderligere var de forkyndere, der rettede deres budskab specifikt mod forskellige grupper (1:2-18), og argumenterede og begrundede deres budskab ud fra et Bibelsk verdensbillede (2:12-13,30-32).

Det er en hjælp for bibeltolkeren at kende så meget som muligt til den historiske og sociale baggrund for hvert profetisk skrift. På denne måde får tolkeren de bedste forudsætninger for at forstå profetens budskab i dennes samtid. Når tolkeren er kommet så langt, søger han at finde de evige åndelige principper, der kommer til udtryk i profetens budskab, og overfører disse til sin egen livssituation.

Joels litterære stil er både klar og elegant. Hans beskrivelse af græshoppeplagens fremmarch i 2:3-11 er så virkelighedsnær, at den formår at give læseren et øjenvidnes indtryk. Den hebraiske tekst har en staccato effekt i dens rytme og rim, der passer utroligt godt til det militære miljø af græshopperne, som Herrens doms hær.

I 1986 var der i Nordafrika en græshoppeplage med ca.10 milliarder insekter. Græshopper bevæger sig normalt mellem 5 og 50 km om dagen, men nogle sværme har i deres 8-12 ugers levetid med gunstige vinde, bevæget sig helt op til 5.000 km på 10 dage.

Græshoppens appetit er umættelig fra den dag den udklækkes, og som sværm gennemfører de bogstaveligt den brændte jords taktik, og opæder alt grønt de møder på deres vej. En sværm kan på en dag æde, hvad 40.000 mennesker kan spise på et år.

En plage i Etiopien i 1958 åd 167.000 tons korn, nok til at brødføde 1 million mennesker i et helt år. Tæthedsfaktoren i en sværm kan være op til 80.000.000 græshopper på 1 km³ og midt på dagen kan de dække så meget for solens lys, at det føles som nat. Vers 1:4 og 2:25 beskriver enten forskellige arter af græshopper, eller græshoppens forskellige vækststadier.

Joel opfattede naturkatastroferne han stod overfor som en dom fra Gud. Det havde han gode grunde til. For det første var græshoppeplagen overvældende omfattende og den kom fra en meget usædvanlig nordlig retning. Normalt kom græshoppesværme fra Arabien eller Afrika, altså i sydlig eller vestlig retning. For det andet var Kanaans land det synlige barometer på Israels åndelige tilstand, under den gamle pagt (2:18).

Når folket var tro mod Gud, oplevede landet velsignelse, og når folket var utro oplevede landet forbandelse (5 Mos Kap. 27-30).

En græshoppeplage var et af pagtens forbandelsestegn (5 Mos 28: 32,42). Disse ydre ting sammen med Åndens stemme i hans indre, overbeviste Joel om, at naturfænomenet de stod overfor var Guds dom. I Luk 13:1-5 advarer Jesus imod at tolke enhver naturkatastrofe som en dom fra Gud, og det samme bekræfter læren i Jobs bog. Dog kan enhver ulykke bruges til at advare mennesker om, at få livet ind i et ret forhold til Gud.

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Joel indleder Bibelens skriveprofeter, og lancerer begrebet "Herrens Dag", et tema der fylder meget blandt efterfølgende profeter (1:15; Es 2:12-18; Ez 13:6; Am 5:18-20; Zef 1:7,14; Zak 14:1; Mal 4:5).

Joel bygger sin lære solidt på Lovens klare pagtsbetingelser, hvor Gud straffer oprør og lønner lydighed (5 Mos kap. 27-29).

Hvis Israel havde privilegiet at være Guds børn, så indebar det også at de skulle leve som Guds børn. Samtidig holder Joel fast i pagtens evangeliske ånd, at Jahve var en nåderig Gud, hos hvem syndere kunne finde barmhjertighed (2:12; 1 Kong 8:22-61; Sl 51).

Den nationale bod og omvendelse under Joel kunne måske have dannet model for hedningeriget Assyrien, da Jonas kom til dem med Guds domsbudskab 70 år senere (Jon 3:1-10). NT viser tydeligt hvordan Joels profeti om Helligåndens udgydelse blev opfyldt på Pinsedag (3:1-5a; ApG 2:16-21).

Græshoppeplagen og andre overvældende naturfænomener fra Joels profeti indgår ligeledes i senere apokalyptisk litteratur, som tegn og symbol på endetiden (Åb 9:1-12).

"De sidste dage", udtrykker Guds afgørende indgreb i verden inden han genopretter sit Rige. Disse sidste dage begyndte med Guds Søns inkarnation som menneske, og fik deres afgørende højdepunkt da Jesus triumferede over Satan og menneskets syndighed ved sin korsfæstelse og opstandelse. De sidste dage fortsætter nu, hvor Guds Søn troner i Himlen og hans Ånd virker på jorden. "Herrens dag" er også den dag, hvor Gud endeligt kommer for at dømme synd (4:1-3).

Denne sidste, af de sidste dage, er blevet varslet mange gange ned igennem Guds folks historie, ved invasioner, naturkatastrofer og himmelske tegn, men pludselig en dag vil den oprinde, og så vil verden, som vi kender den ende (2:10-11; Mark 13:24; 2 Pet 3:10-13; Åb 16:17-21).

På den dag vil mennesker, der i sandhed har omvendt sig til Gud blive frelst (3.5), mens de der har fastholdt deres oprør mod Gud, vil blive dømt og straffet (4:9-17; Zak 14:2-9; Åb 16:12; 19:11-21).

Det har ingen betydning, hvilket navn folk kalder sig – Israel, hedning, eller kristen, det eneste der betyder noget er, om de ejer Guds Ånd. NT afslører at "Herrens dag" er det samme, som "Jesu Kristi dag" (1 Kor 1:8; Fil 1:6; Åb 19-).

På den dag vil Jesus komme igen og indføre sit Messianske rige i verden (4:18-21; Zak 14:16-21; Åb 20:1-15).

Dagens ankomst vil være overraskende, men Bibelen giver forskellige tegn, så den opmærksomme troende kan blive bevaret årvågen og rede til at møde Gud (Matt kap. 24; 2 Thess 2:1-12).

Jesus i Det Gamle Testamente:

Joel 3:1-5 var udgangspunktet for Peters prædiken Pinedag, og disse vers opsummerer hele Jesu frelsergerning. Tegnene ”i himlen og på jorden” blev opfyldt i Langfredags dybe mørke, i påskemånen der fremstod blodrød, i jordskælvet der rystede Jerusalem, i templets forhæng der blev revet itu fra øverst til nederst.

Ligeledes blev disse vers opfyldt Pinedag, da Jesus udgød sin guddommelige Ånd over sine disciple, til tegnet af en kraftig vind med tunger af ild, og efterfulgt af disciplenes profetiske forkyndelse på mange af verdens sprog. Versene vil få deres endelige opfyldelse den dag Jesus kommer igen, hvor blod, ild og røgøjler vil kendetegne Harmagedon krigens rædsomme oprør, når hele verden samler sig for at udslette Guds Israel.

Den dag vil Israels folk i deres yderste nød, omvende sig til Gud og påkalde den korsfæstede Jesus som deres Messias. Indtil den dag forkynder disse vers dagligt Guds evangelium om frelse, for enhver der påkalder Jesus – hans navn betyder nemlig Gud frelser.

Bogens mest kendte afsnit:

- 2:1-11** Græshoppeplagens fremmarch.
- 2:12-27** Kald til bod og omvendelse.
- 3:1-5** Helligåndens udgydelse.
- 4:9-21** Dommedag.